

Tychy, 2026-06-25

**Szanowny Pan
Wojciech Czarnota
Przewodniczący Rady Miasta Tychy**

DSP.071.8.2026.WPa

znak sprawy: DUR.0003.33.2026

sprawa: Wnioski i interpelacje radnych

dotyczy: odpowiedzi na interpelację w sprawie utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami w Tychach.

Szanowny Panie Przewodniczący,

Szanowni Państwo Radni,

w odpowiedzi na interpelację Radnych Miasta Tychy: Pani Żanety Śpiewak, Pani Lidii Gajdas, Pani Barbary Koniecznej, Pana Michała Kasperczyka oraz Pana Krzysztofa Króla, dotyczącą podjęcia działań zmierzających do utworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami w Tychach, uprzejmie informuję, że Miasto Tychy dostrzega potrzebę rozwoju lokalnych form aktywizacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami.

Zakład Aktywności Zawodowej może stanowić ważny element systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami, w szczególności tych, które z uwagi na stopień lub rodzaj niepełnosprawności wymagają pracy w warunkach chronionych. Należy jednak podkreślić, że ZAZ nie jest wyłącznie placówką wsparcia społecznego. Jest to podmiot łączący zatrudnienie, rehabilitację zawodową i społeczną oraz działalność usługową lub wytwórczą. Dlatego jego utworzenie wymaga wcześniejszego przygotowania organizacyjnego, finansowego, lokalowego oraz kadrowego.

Miasto Tychy podejmuje obecnie działania rozpoznawcze mające na celu określenie realnych możliwości utworzenia takiej jednostki na terenie miasta. Jednym z analizowanych kierunków jest poszukiwanie partnera wśród organizacji pozarządowych, które posiadałyby doświadczenie, potencjał organizacyjny oraz gotowość do współpracy przy prowadzeniu Zakładu Aktywności Zawodowej. Jest to zgodne z zasadą włączania podmiotów III sektora w realizację zadań publicznych oraz wykorzystywania ich doświadczenia w pracy z osobami wymagającymi szczególnego wsparcia.

W tym zakresie odbyły się już spotkania i rozmowy z przedstawicielami organizacji: Caritas, FRES oraz IB Polska. Na obecnym etapie żadna z wymienionych organizacji nie zadeklarowała gotowości do uruchomienia i prowadzenia tego typu działalności na terenie Miasta Tychy. Nie oznacza to jednak zakończenia działań w tym zakresie. Miasto będzie kontynuowało rozpoznanie możliwości współpracy z podmiotami społecznymi, które mogłyby pełnić rolę organizatora lub partnera przedsięwzięcia.

Równolegle prowadzona jest analiza zasobów lokalowych, które mogłyby zostać wykorzystane na potrzeby ewentualnego ZAZ. Weryfikowane są przede wszystkim lokale lub obiekty posiadające potencjał do dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem dostępności architektonicznej, bezpieczeństwa, warunków higieniczno-sanitarnych, możliwości wydzielenia przestrzeni do pracy, rehabilitacji oraz zaplecza socjalnego.

Planowane są również spotkania z przedstawicielami jednostek organizacyjnych Miasta oraz podmiotów realizujących zadania publiczne, celem określenia, czy możliwe byłoby utworzenie ZAZ przy już istniejącej strukturze organizacyjnej albo we współpracy z inną jednostką samorządu terytorialnego. Rozważany będzie model, który zapewniłby stabilność organizacyjną oraz możliwość efektywnego prowadzenia działalności.

Z dotychczasowych analiz wynika, że przed podjęciem decyzji o utworzeniu ZAZ konieczne będzie również przeprowadzenie szerszej analizy rynku pracy oraz lokalnych potrzeb. Analiza ta powinna obejmować w szczególności:

- określenie liczby osób z niepełnosprawnościami, które mogłyby podjąć zatrudnienie w warunkach ZAZ;
- rozpoznanie ich możliwości, kwalifikacji, ograniczeń zdrowotnych oraz potrzeb rehabilitacyjnych;
- ocenę zapotrzebowania na określone usługi lub produkty, które mógłby świadczyć ZAZ;
- możliwość pozyskiwania zleceń od jednostek miejskich, instytucji publicznych, przedsiębiorców oraz mieszkańców;
- oszacowanie kosztów utworzenia i późniejszego funkcjonowania zakładu;

- określenie źródeł finansowania, w tym możliwego udziału środków PFRON, środków własnych organizatora oraz przychodów z prowadzonej działalności.

ZAZ może prowadzić różne rodzaje działalności, w zależności od potrzeb lokalnego rynku i możliwości pracowników. W praktyce spotykane są m.in. zakłady świadczące usługi pralnicze, gastronomiczne, cateringowe, porządkowe, ogrodnicze, rękodzielnicze, szwalnicze, poligraficzne, archiwizacyjne, związane z niszczeniem dokumentów, pakowaniem, konfekcjonowaniem lub drobnymi usługami technicznymi. W przypadku Tychów istotne będzie dobranie takiego profilu działalności, który z jednej strony odpowiadałby możliwościom osób z niepełnosprawnościami, a z drugiej strony dawałby realną szansę na stałe pozyskiwanie zleceń i funkcjonowanie jednostki w możliwie największym stopniu samodzielnie.

Należy również wskazać, że zgodnie z obowiązującymi zasadami ZAZ może zostać utworzony m.in. przez gminę, powiat, fundację, stowarzyszenie albo inną organizację społeczną, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami. Utworzenie takiej jednostki wymaga przejścia określonej procedury, w tym przygotowania wniosku, określenia planowanego profilu działalności, wskazania lokalu, liczby pracowników z niepełnosprawnościami, planu rehabilitacji oraz źródeł finansowania. Decyzję w sprawie przyznania statusu Zakładu Aktywności Zawodowej wydaje wojewoda.

Jednocześnie należy wskazać, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające przede wszystkim z ustawy o pomocy społecznej, koncentrując się na wsparciu osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Tworzenie i prowadzenie Zakładu Aktywności Zawodowej nie należy do ustawowych zadań Ośrodka. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej może natomiast, w przypadku podjęcia prac nad takim przedsięwzięciem, udzielić wsparcia w zakresie posiadanych danych dotyczących sytuacji społecznej mieszkańców oraz potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

mgr Iwona Rogalska

Otrzymują:

1. Adresat,
2. Pani Żaneta Śpiewak – Radna Miasta Tychy,
3. Pani Lidia Gajdas – Wiceprzewodnicząca Rady Miasta Tychy,
4. Pani Barbara Konieczna – Wiceprzewodnicząca Rady Miasta Tychy,
5. Pan Michał Kasperczyk – Radny Miasta Tychy,
6. Pan Krzysztof Król – Radny Miasta Tychy,
7. Sekretarz Miasta Tychy,
8. DSP.